

OPS-prosessinohjaajien ja aineryhmävastaavien arviointikoulutus

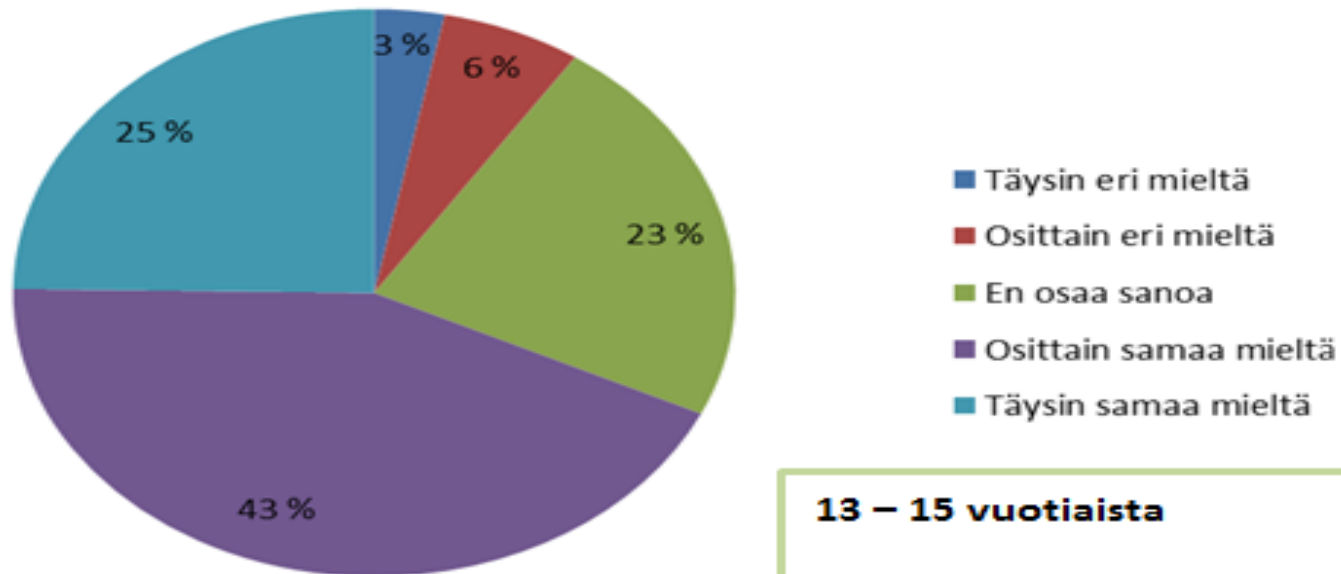
8.1.2015 Carelicumin auditorio

Oppiminen on kaikkialla. Miten oppilaat kokevat oppimisen?

**Opin edelleen myös silloin, kun en ole
koulussa.**

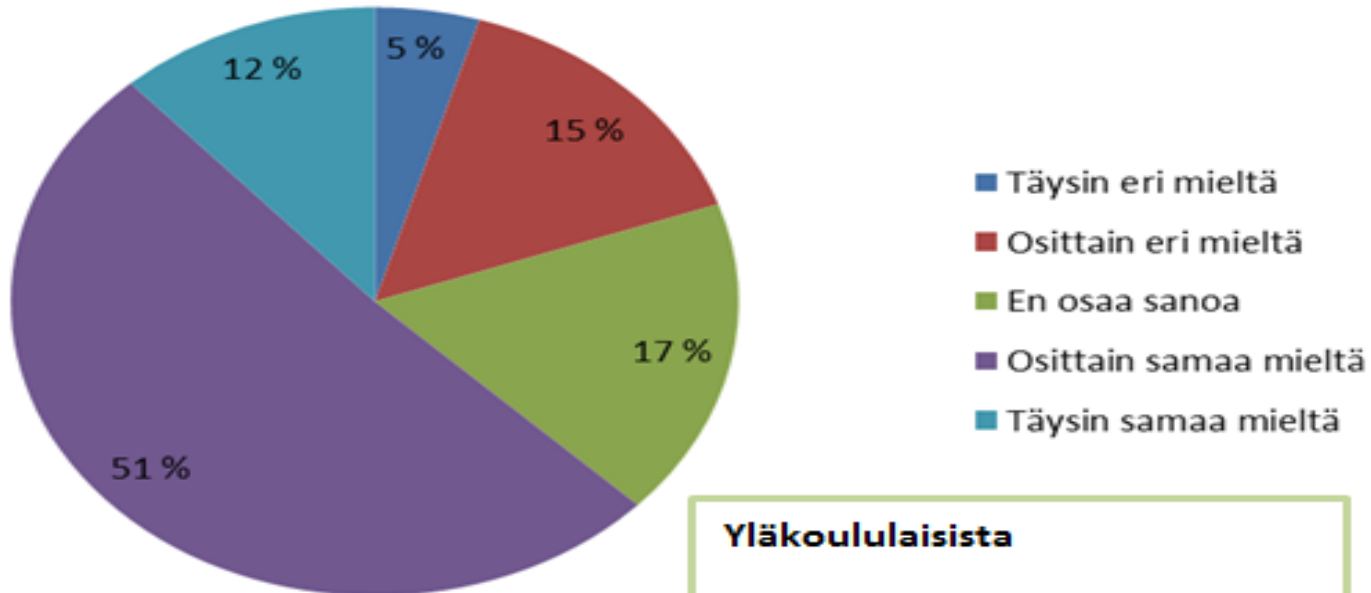
13 – 15 vuotiaista

68 % kokee oppimisensa jatkuvan
koulun ulkopuolella

Sitoutuminen oppimiseen liittyy kouluviihtyvyyteen

Se, mitä opin koulussa, kiinnostaa minua.

Yläkoululaisista

63 % mielestä koulussa
opittavat asiat ovat kiinnostavia

Oppimiskäsitys

Oppilas on **aktiivinen toimija**, joka oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu **vuorovaikutuksessa** toisten oppilaiden, aikuisten ja eri yhteisöjen kanssa

Oppiminen on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua ja näiden **prosessien monipuolista arvioimista**

Koska oppilaan minäkuva ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen, **oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus** on erittäin tärkeää

Oppimiskäsityksen mukainen oppimisen arviointi 1

- ◆ Kannustava, ohjaava ja onnistumista vahvistava arviointikulttuuri
 - oppilaiden osallisuus, itsearvioinnin edellytysten vahvistaminen, vertaisarvioinnin hyödyntäminen
 - oppimisprosessin ymmärtämiseen ohjaava, edistymisen näkyväksi tekevä
 - rohkaiseva ja yrittämään kannustava, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa
 - arvioinnin monipuolisuus, oikeudenmukaisuus ja eettisyys
- ◆ Arvioinnin yleiset periaatteet, arvioinnin kohteet sekä opintojen aikainen arviointi ja päättöarviointi
 - kuvattu aiempaa tarkemmin

Oppimiskäsityksen mukainen oppimisen arviointi 2

- ◆ **Arviointi tuntijaon mukaisissa nivelvaiheissa**
 - korostetaan oppimisen huolellisen seurannan sekä kannustavan ja eteenpäin ohjaavan palautteen merkitystä
 - 2. vuosiluokan loppuun määritelty arvioinnin keskeiset kohteet
 - 6. vuosiluokan loppuun arviointikriteerit hyvälle osaamiselle
 - päättöarviointia varten päättöarvioinnin kriteerit
- ◆ **Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin**
 - arviointikriteerit ovat opettajan arviointityön apuvälineitä
 - arviointikäytänteet ottavat huomioon oppilaiden ikäkauden ja edellytykset
- ◆ **Todistukset**
 - aiempaa tarkemmat ohjeet todistusten laatimista varten

Oppimista tukeva arviointikulttuuri

- ◆ **Arviointi on osa koulun toimintakulttuuria**
- ◆ **Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajien keskeisiä keinoja oppilaiden oppimisen tukemiseen**
- ◆ **Onnistumisen kokemukset ovat tärkeitä, mutta myös epäonnistumiset ovat osa oppimisprosessia**
- ◆ **Yhteistyö kotien kanssa on tärkeää**
- ◆ **Arvioinnin myötä saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti**

Huomioita arvioinnista ja sen toteutumisesta (Vitikka, Koivula 2014)

- ▶ ”Tuen tarpeen ilmetessä koulun/opettajan tulisi ensimmäisenä tarkastella toimintatapoja ja koulun toimintakulttuuria ja sitä kuinka hyvin arviointi tukee oppimista”
- ▶ Koululla on halutessaan mahdollisuuksia joustaa oppimispolkujen suunnittelussa
- ▶ Mitä heikommat oppimistulokset, sitä tärkeämpää on opettajan antama realistinen palaute.
- ▶ Edellisen opsin 2004 arviointikäytänteitä ei tunneta kaikissa kouluissa
- ▶ Jaksojärjestelmä aiheuttaa arviointiin pulmia. Jaksot syötetään hallintojärjestelmään, joka antaa suoraan keskiarvon. Tämä ei ole perusopetuksen arvioinnin hengen mukaista, eikä tue pedagogista arviointia.

Arvioita nykytilanteesta ja erityisiä huolenaiheita

- Vuoden 2004 arviointinormien päälinjauksia pidetään sinänsä oikeina, mutta niitä ei tunneta riittävästi
- 71 % rehtoreista sitä mieltä, että hyvän osaamisen kuvaukset ja päättöarvioinnin kriteerit mielletään usein tavoitteiksi, vaikka näin ei pitäisi olla
- Opetushenkilöstön arvion mukaan tiukentunut osaamisen tason mittaaminen ja arviointi leimaavat osan oppilaista huonoiksi oppijoiksi ja varhaisessa vaiheessa
- Perusopetukseen on valunut lukion käytäntöjä sekä opetusjärjestelyissä että arvioinnissa, vaikka ne eivät sinne sovellu
- Paikallisissa opetussuunnitelmissa on tarkemmin kuvattu lähinnä todistusten ja todistusarvosanojen antamista
- Arvioinnin pedagogista, oppimista tukevaa tehtävää ei ole juurikaan työstetty ja tarkennettu paikallisesti

Oppijan on tultava tietoiseksi siitä, miten toimien hän on edistynyt ja missä ei ja miksi, ja miten toimimalla hän voisi vielä parantaa oppimistaan. Tällainen *oman oppimisprosessin tiedostamisen taito, reflektointi* ei kehity oppilaalle itsestään, vaan siihen tarvitaan ohjausta ja opettelu.

Opintojen aikaisella arvioinnilla opettajan on mahdollista tukea oppilaita tällaisten ajattelu- ja työskentelytaitojen oppimisessa, erilaisten sisältökokonaisuuksien rakentamisessa ja itsenäisessä tiedon hankinnassa

Atjonen: Hyvä, paha arviointi

- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=j2c4TVSRRp8>

1973

Näin huono todistus!!?
Voisitko selittää?

Hyyrykallio@

Mikä meni pieleen?

Nykypäivä

Näin huono todistus!!?
Voisitko selittää?!!

Arviointi

- ▶ Perusopetuslain mukaan oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti. Nämä tehtävät ovat perusopetuksen arviointikulttuurin kehittämisen lähtökohta. Painopiste on oppimista edistävässä arvioinnissa. (Perusopetuslaki 22 §)

Oppiminen arvioinnin kohteena

Oppimisen arviointi sisältää opinnoissa **edistymisen ja osaamisen tason arviointia sekä palautteen antamista** niistä. Edistymistä tarkastellaan **suhteessa aiempaan osaamiseen ja asetettuihin tavoitteisiin.** (OPS 2014, s.50)

Osaamisen tasolla tarkoitetaan oppilaan eri tavoin osoittamaa osaamista suhteessa **asetettuihin tavoitteisiin** ja arvioituna oppilaan suoritusten perusteella. Osaamisen tason arvioimiseksi **oppilaan työn tuloksia tai suorituksia** tarkastellaan mahdollisimman **monipuolisesti** (OPS 2014 s.50)

Oppilaita ohjataan sekä **itsenäisesti että ryhmänä** tarkastelemaan edistymistään ja työnsä tuloksia suhteessa tavoitteisiin ja niihin onnistumisen kriteereihin, joista on **yhdessä keskustellen sovittu työtä aloitettaessa.** (OPS 2014, s.50)

Työskentely arvioinnin kohteena

- ▶ Työskentelyn arviointi on **osa oppiaineissa tehtävää arviointia ja arvosanan muodostamista.**
- ▶ Arviointi perustuu oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteiden sisältämiin **työskentelyn tavoitteisiin.**
- ▶ Työskentelyä koskeva **monipuolinen palaute kaikissa opiskelutilanteissa** edistää oppilaiden mahdollisuuksia tarkastella omaa työskentelyään ja kehittyä työskentelytaidoissa (OPS 2014)

Käyttäytymisen arviointi

- ▶ Käyttäytymistä arvioidaan ja oppilaille annetaan käyttäytymisestä ohjaavaa palautetta suhteessa **paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.**
=> Seudun ops
- ▶ Käyttäytymien tavoitteet perustuvat **koulun kasvatustavoitteisiin, yhteisön toimintakulttuuria** määrittäviin **linjauksiin ja järjestyssääntöihin** (huoltajien ja oppilaiden osallistaminen)
- ▶ Käyttäytymisen arvioinnissa erityisen tärkeä on huolehtia, että arviointi **ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.**
- ▶ Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa **omana kokonaisuutena,** eikä se vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arviioon. Päättö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviota ei merkitä

Opintojen aikainen arviointi

- ▶ Ennen päättöarviointia toteutettava arvioinnin ja palautteen antamisen kokonaisuus.
- ▶ Opintojen aikainen arviointi on kaikilla vuosiluokilla pääosin oppimisen ohjaamista palautteen avulla. Sen keskeisenä tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua ja tukea oppimista sekä edistää itse- ja vertaisarvioinnin taitoja.
- ▶ Sisältyy myös oppilaiden edistymisen ja osaamisen tason kuvaamista keskusteluin, arviointitiedottein ja todistuksin tiettyinä ajankohtina. Oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä riittävän usein

Arviointi lukuvuoden aikana

- ◆ Arviointi ja siihen perustuva palautteen antaminen toteutetaan osana päivittäistä opetusta ja työskentelyä
- ◆ Edellyttää opettajilta vuorovaikutusta oppilaiden kanssa sekä oppimisprosessiin liittyvää havainnointia
- ◆ Oppimista edistävä palaute on laadullista ja kuvailevaa oppimisen solmukohtia avaavaa ja ratkovaa vuorovaikutusta
- ◆ Oppimisprosessia näkyväksi tekevän palautteen tulee auttaa oppilaita hahmottamaan
 - Mitä heidän on tarkoitus oppia
 - Mitä he ovat jo oppineet
 - Miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan

Arviointi lukuvuoden päättyessä

- ◆ Lukuvuoden päättyessä oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus, joka sisältää arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa
- ◆ Lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle (tai hänen jättämisestään luokalle)
- ◆ Vuosiluokilla 1-7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia tai näiden yhdistelmää opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti
- ◆ Vuosiluokkien 8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia
- ◆ Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviointia
- ◆ Yksilöllisten oppimäärien arvioinnissa käytetään sanallista tai numeroarviointia

Oppimisen arviointi nivelvaiheissa

Vuosiluokat 1-2

Laaja-alaisen osaamisen
tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppiaineiden tavoitteet ja
keskeiset sisällöt
vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokat 3-6

Laaja-alaisen osaamisen
tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Oppiaineiden tavoitteet ja
keskeiset sisällöt
vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokat 7-9

Laaja-alaisen osaamisen
tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineiden tavoitteet ja
keskeiset sisällöt
vuosiluokilla 7-9

**Arviointi 2. vuosiluokan
päätyessä:**
oppimisprosessin
kannalta keskeiset
arviointin kohteet

**Arviointi 6. vuosiluokan
päätyessä:** kriteerit
hyvää osaamista
kuvaavalle sanalliselle
arviolle tai arvosanalle 8

Päätösarviointi:
päättöarvioinnin kriteerit
arvosanalle 8

Arviointi nivelvaiheissa

- ▶ Perusopetus jakautuu vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin kokonaisuuksiin.
- ▶ Toisen vuosiluokan lopulla oppimisen arvioinnin pääpaino on **oppimisen edistymisen arvioinnissa**. Oppilaalle annetaan lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Arviointi 2. vuosiluokan päättyessä

- ◆ Toisen vuosiluokan lopulla arvioinnin pääpaino on **oppimisen edistymisen arvioinnissa**
- ◆ Oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa vuosiluokkien 1-2 opetuksen tavoitteisiin
- ◆ Toisen vuosiluokan päätteeksi **ei määritellä arvioinnin kriteereitä** todistusarvosanojen antamisen perustaksi sillä niiden merkitys on tässä vaiheessa vähäinen
- ◆ Määritetään yleisiä oppimisvalmiuksia kuvaavat **arvioinnin kohteet**, jotka ovat opinnoissa etenemisen kannalta tärkeitä ja joihin opettaja kiinnittää 2. vuosiluokan lopussa tapahtuvassa arvioinnissa erityisesti huomiota
- ◆ Kuhunkin oppiaineeseen määritetään vastaavalla tavalla keskeisiä oppiainekohtaisia valmiuksia kuvaavat arvioinnin kohteet

Arviointi nivelvaiheessa

- ▶ **Kuudennen vuosiluokan lopulla oppilaalle annetaan lukuvuositolon lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Palautteessa kiinnitetään huomiota erityisesti työskentelytaitojen ja oppimisen taitojen kehittymiseen**
- ▶ Oppilas tarvitsee tietoa myös edistymisestään oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa suhteessa 3–6 luokkien tavoitteisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään **opiskelumotivaation** tukemiseen.
- ▶ **Hyvän osaamisen kriteerit.**

Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

- ◆ Opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan niin, että oppilaalla on riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan
- ◆ Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukea ja ohjausta, mikäli hän on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan
- ◆ Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee asiasta keskustella hyvissä ajoin oppilaan ja huoltajan kanssa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi
- ◆ Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, mikäli arvioidaan, että hän kykenee suoriutumaan seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti
- ◆ Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen

Matematiikka 1–2

- ▶ **Oppiaineen tehtävä**
- ▶ Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.
- ▶ Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.
- ▶ Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Matematiikka 1–2 TAVOITTEET

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1–S4	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1–S4	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1–S4	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1–S4	L1, L4, L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1–S4	L1, L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	L1, L4

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1–2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1–2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1–2

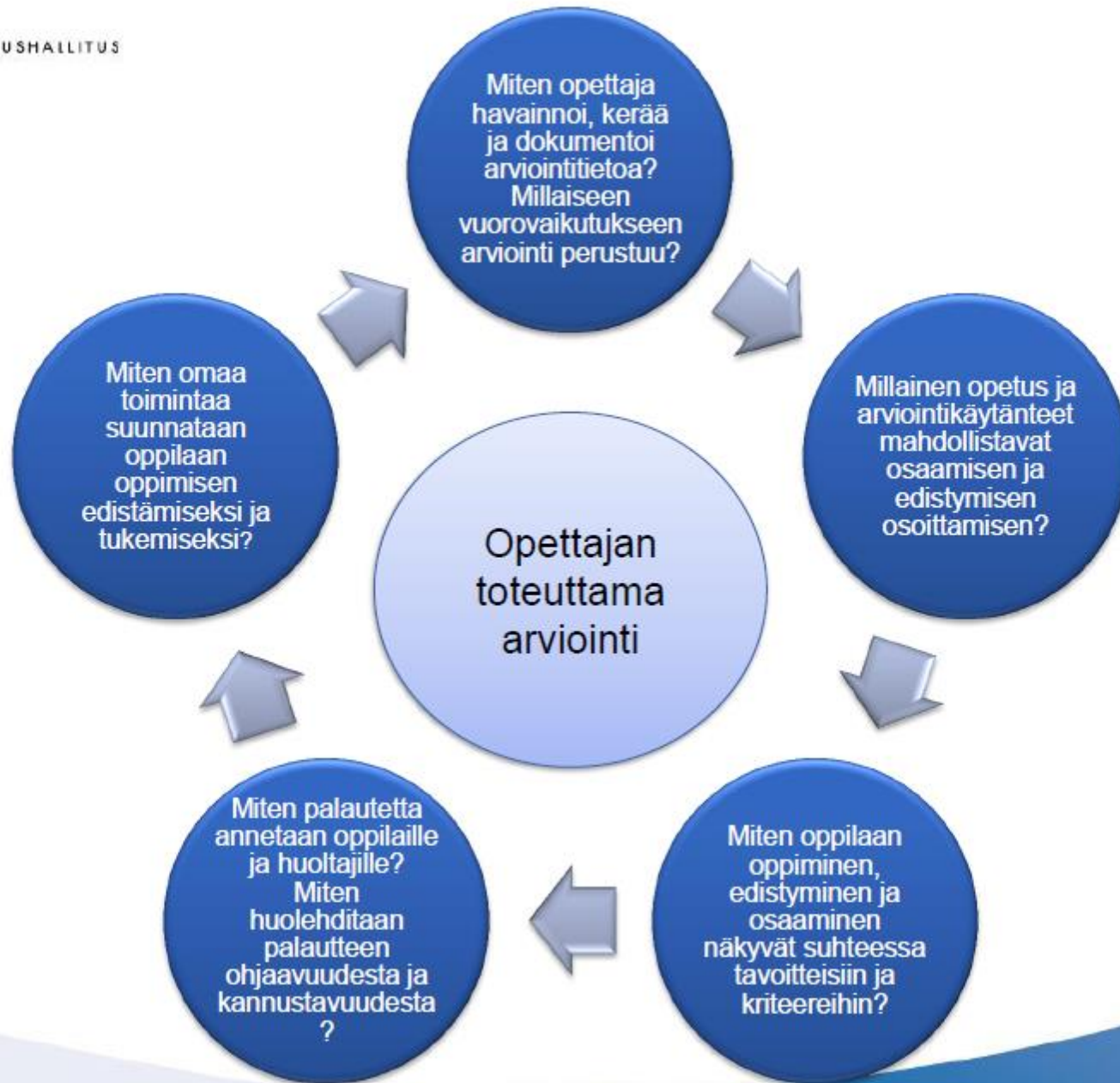
Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun.

Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa

Päätöarviointi

- ▶ **Päätöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet. Arvioinnin tuloksena annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan suoriutumisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päätöarvioinnin kriteereihin.**

Päätöarviointi

- ▶ Päätöarvioinnin lähestyessä opettajien tehtävänä on lukuvuoden vielä ollessa käynnissä antaa oppilaille paitsi tietoa suoriutumisen nykytilasta ja -tasosta myös oppimista eteenpäin ohjaavaa arviointipalautetta. Samoin tulee huolehtia siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päätöarvioinnin kriteereistä. Palautteen ja ohjauksen tulee olla riittävän yksityiskohtaista ja yksilöllistä.

Päätöarviointi

- ▶ Perusopetuksessa oppilaan päätöarvosanaa *ei muodosteta suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuovuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella.* Koska osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, päätöarvosanan muodostamisen tulee perustua oppilaan *opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päätöarvioinnin kriteereihin. (OPS 2014, s.54)*

Kysymys?

- ▶ Jos oppilaan kotitalous päättyy 7. luokalla ja hänelle annetaan päättöarvioinnin mukainen arvosana todistukseen, voiko oppilas korottaa päättöarvosanaa 9. luokalla, jos hänellä on ollut kotitalous valinnaisaineena ja taitotaso on selvästi parantunut?
- ▶ **Kyllä voi. Taitotaso arvioidaan opintojen päättyessä ja oppilaalle tarjotaan mahdollisuus osoittaa oman osaamisensa taso.**

Päätöarviointi

- ▶ Riittävien näyttömahdollisuuksien tarjoaminen merkitsee sitä, että oppilas voi antaa esimerkiksi erilaisia uusinta- ja lisänäyttöjä parantuneesta osaamisestaan. Riittävyys tarkoittaa sitäkin, että oppilaalle annetaan riittävästi aikaa suoriutua jostakin tehtävästä, kokeesta tai muusta näytöstä (OPH 2004)

Päätöarviointi

- ▶ Päätöarvioinnin yhtenäisyyden ja päätöarvosanojen vertailukelpoisuuden vahvistamiseksi jokaiseen oppiainekokonaisuuteen on kirjattu nykyistä selkeämmin näkyviin päätöarvosanan muodostumista ohjaavat periaatteet
- ▶ => kriteerit arvosanalle 8

Päättöarvioinnissa arvioitavat aineet

- ▶ Numeroarvosana: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous
- ▶ Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän

Päätöarvioinnissa arvioitavat aineet

- ▶ Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti.
- ▶ Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Päätöarvioinnissa arvioitavat aineet

- ▶ Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida

Päätöarvioinnissa arvioitavat aineet

- ▶ Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja arvioinnissa käytetään päätöarvioinnin kriteerejä.
- ▶ Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa HOJKS:ssa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Silloin arviointia ei tehdä suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päätöarvioinnin kriteereihin.
- ▶ Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota myös päätöarvioinnissa.

TODISTUKSET

- ▶ Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat: Lukuvuositodistus, Välitodistus, Erotodistus ja Päättötodistus
- ▶ Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä
- ▶ Sanallista arviota voidaan käyttää todistuksissa vuosiluokilla 1–7. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa.
- ▶ Merkittäessä arvio todistukseen numerona, todistukseen merkitään myös perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko.
- ▶ Muissa todistuksissa kuin päättötodistuksessa voidaan numeroarvosanaa aina täydentää sanallisilla arvioilla ja näin antaa palautetta sekä osaamisen tasosta että edistymisestä.
- ▶ Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, arvio annetaan aina todistuksen liitteellä.

Todistukset

- ⇒ Seudullisesti yhteiset kaavakkeet
- ⇒ Sanallista arviota voidaan käyttää luokilla 1–7

Keskustelussa huomioitava:

- Rastitodistukset ovat aina numeerisia
- Mitä tarkoittaa tarvitset harjoitusta? Onko hyväksytty vai ei?
- Kuinka hymynaama kannustaa, jos suupielet alaspäin?

Paikallisesti päätettävät asiat

- Oppimisen arviointia koskevaa opetussuunnitelmaosuutta laadittaessa pohditaan erityisesti, miten arviointia ja palautteen antamista kehitetään oppimista edistävänä pedagogisena kokonaisuutena
- Paikallisesti varmistetaan monipuolisten arviointimenetelmien käyttö, arviointiperusteiden yhteinen käsittely ja käyttäminen sekä päättöarvosanojen muodostaminen yhtenäisin perustein

Paikallisessa ops:ssa mainittava

- ▶ mitkä ovat arviointikulttuurin kehittämisen mahdolliset paikalliset painopisteet (muilta osin arviointikulttuurin ja sen keskeisten periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- ▶ miten opintojen aikainen arviointi toteutetaan
 - opintojen aikaisen formatiivisen arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteet, kokonaisuus ja pedagoginen tehtävä oppimisen edistämässä
 - lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi
 - itsearvioinnin edellytysten tukeminen; itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin periaatteet
 - opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
 - toisen ja kolmannen vuosiluokan sekä kuudennen ja seitsemännen vuosiluokan nivelvaiheisiin liittyvät arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt
 - valinnaisten aineiden arviointi
 - käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet
 - todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt sekä sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa
 - muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa
- ▶ miten päättöarviointi toteutetaan
 - päättöarvioinnin kokonaisuus
 - valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa
 - päättötodistukset.

Perusopetuksen oppilaan arviointi – artikkelit:

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/perusopetuksen_oppilaan_arviointi

Opetushallitus

Materiaalia

- ▶ http://www.oph.fi/ops2016/103/0/opetushallitus_on_hyvaksynyt_esi_perus_ ja_lisaopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_22_12_2014
- ▶ Annevirta, T. & Iiskala, T. (2003). Miten tukea oppilaiden metakognitiota luokkatyöskentelyssä? Oppimistutkimuksen keskus, Turun yliopisto
- ▶ Apajalahti, M. (2005). Oppimissuunnitelma. Teoksessa H. Peltonen (toim.) Opiskelun tuki esi- ja perusopetuksessa. Virikkeitä ja toimintamalleja yleisen ja erityisen tuen järjestämiseksi. Opetushallitus
- ▶ Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Helsinki: Tammi.
- ▶ Atjonen, P. 2005. [Arviointi opetuksen ja oppimisen tueksi.](#) Teoksessa H.K. Lyytinen & A. Räisänen (toim.) Kehittämissuuntaa arvioinnista. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 6, 143–152.
- ▶ Atjonen, P. 2005. Eettisesti laadukas opetus. Teoksessa O. Luukkainen & R. Valli (toim.) Kaksitoista teesiä opettajalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 53–66.

- Bransford, J., Brown, A. & Cocking, R. (2004). Miten opimme. Aivot, mieli, kokemus ja koulu. Helsinki: National Research Council ja WSOY.
- Virta, A. (2002). Arviointi oppimisen ja opetuksen punaisena lankana. Teoksessa E. Lehtinen, & T. Hiltunen (toim.) Oppiminen ja opettajuus. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja B: 71
- Keltikangas– Järvinen, L., Temperamentti ja koulumenestys. WSOY, 2006
- Keltikangas–Järvinen, L., Mullola, S., Maailman paras koulu. WSOY,
- 2014 <http://www.edu.fi/perusopetus> Hopkins, D. 2008. A teacher's guide to classroom research. Maidenhead: Open university.
- Korkeakoski, E. 2002. Opettaja oman työnsä arvioijana. Teoksessa P. Kansanen & K. Uusikylä (toim.) Opetuksen tutkimuksen monet menetelmät. Jyväskylä: PS-kustannus, 159–177.